

Sygn.akt III AUa 1384/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SA Sławomir Bagiński

Protokolant: Emilia Janucik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 czerwca 2016 r. w B.

sprawy z odwołania B. W.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w B.

o wysokość renty rodzinnej

na skutek apelacji Wojskowego Biura Emerytalnego w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 listopada 2015 r. sygn. akt V U 1142/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i III i oddala odwołanie od decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 2 listopada 2011 r. ,

II. zasądza od B. W. na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego w B. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sygn. akt III AUa 1384/15

UZASADNIENIE

Wojskowe Biuro Emerytalne w B. decyzją z dnia 2 listopada 2011 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, Nr 8, poz. 66 ze zm.) wznowiło - od dnia 1 lipca 2011 roku – wypłatę wojskowej renty rodzinnej przysługującej B. W.. W związku z tym, że wypłatę świadczenia podjęto od dnia 1 listopada 2011 roku, organ rentowy za okres od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 31 października 2011 roku naliczył jednorazowe wyrównanie w kwocie 13.726,80 złotych, a następnie tę kwotę zaliczył na poczet nienależnie pobranego świadczenia, wynikającego z decyzji z dnia 28 marca 2011 roku, w wysokości 33.461,40 złotych. Natomiast od dnia 1 listopada 2011 roku pozostała część nienależnie pobranego świadczenia miała podlegać potrąceniu z bieżących świadczeń - w ratach w wysokości 50 % świadczenia brutto.

W odwołaniu od powyższej decyzji B. W. wniosła o jej zmianę poprzez ustalenie, że kwota wyrównania renty rodzinnej za okres od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 31 października 2011 roku nie powinna być zaliczona na poczet nienależnie

pobranego świadczenia, jak również że ze świadczenia należnego za dalsze miesiące nie powinny być dokonywane potrącenia do wysokości ustalonej decyzją organu rentowego z dnia 28 lutego 2011 roku.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 27 czerwca 2012 roku oddalił odwołanie (pkt I) oraz zasądził od B. W. na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego w B. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, iż na podstawie decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 27 czerwca 2007 roku przyznano odwołującej od dnia 1 maja 2007 roku wojskową rentę rodzinną po zmarłym mężu F. W. na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, Nr 8, poz. 66 ze zm.). W związku z zatrudnieniem i osiąganymi przychodami świadczenie w kolejnych latach podlegało zmniejszeniu. Decyzją w/w organu rentowego z dnia 28 marca 2011 roku dokonano rozliczenia renty rodzinnej w związku z przychodami za 2010 rok, wynoszącymi 82.120 złotych i powodującymi zmniejszenie świadczenia. Ustalona na podstawie powyższej decyzji kwota do potrącenia z bieżących wypłat renty wynosiła 33.461,40 złotych. Decyzja ta nie została zaskarżona. Decyzją Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 26 maja 2011 roku, która również nie była skarżona, zawieszono z dniem 1 czerwca 2011 roku wypłatę wojskowej renty rodzinnej w związku z osiągnięciem miesięcznych przychodów przekraczających 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy. Organ rentowy dwukrotnie wzywał B. W. do uregulowania kwoty 33.461,40 złotych wynikającej z rozliczenia renty rodzinnej na podstawie decyzji z dnia 28 marca 2011 roku. Wojskowe Biuro Emerytalne w B. uzyskało informację, iż na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 21 września 2011 roku przyznano odwołującej od dnia 1 lipca 2011 roku prawo do emerytury oraz wstrzymano jej wypłatę z uwagi na posiadanie prawa do wojskowej renty rodzinnej oraz kontynuowanie zatrudnienia. W konsekwencji powyższego, Wojskowe Biuro Emerytalne w B. wydało aktualnie zaskarżoną decyzją z dnia 2 listopada 2011 roku, na podstawie której od dnia 1 lipca 2011 roku podjęto wypłatę renty rodzinnej. Jednocześnie wyrównanie za okres od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 31 października 2011 roku w kwocie 13.726,80 złotych zaliczono na poczet nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 33.461,40 złotych, zaś od dnia 1 listopada 2011 roku pozostała kwota podlegała potrąceniu w ratach. Sąd Okręgowy powołał się na art. 24 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, Nr 8, poz. 66 ze zm.), stosownie do którego renta rodzinna przysługuje na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z określonymi w dalszej części przepisu wyjątkami. Sąd I instancji stwierdził, iż do wojskowych rent rodzinnych mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) dotyczące zawieszania lub zmniejszania świadczeń, w tym art. 104 w/w ustawy. Zgodnie z art. 104 ust. 1 w/w ustawy prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6. Na podstawie art. 104 ust. 7 w/w ustawy prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Zgodnie zaś z art. 104 ust. 8 w/w ustawy w razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130 % tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. w wysokości: 1) 24 % kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy; 2) 18 % kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy; 3) 20,4 % kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba. Sąd I instancji wskazał, że B. W. w 2010 roku osiągnęła przychody przekraczające 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, co przy rozliczeniu miesięcznym powodowało potrącenia z renty rodzinnej ustalone decyzją Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 28 marca 2011 roku, zaś następnie zawieszenie wypłaty świadczenia od dnia 1 czerwca 2011 roku na podstawie decyzji w/w organu rentowego z dnia 26 maja 2011 roku. Nienależne świadczenie w związku z osiągnięciem

przychodu za 2010 rok określone decyzją z dnia 28 marca 2011 roku podlega zatem zwrotowi zgodnie z art. 138 ust. 5 w/w ustawy. Sąd Okręgowy uznał za niesłuszne stanowisko odwołującej, iż nabyła ona prawo do emerytury z dniem ukończenia 60-tego roku życia (tj. w dniu 14 kwietnia 2010 roku) w związku z czym renta rodzinna nie powinna podlegać zawieszeniu, zgodnie z art. 103 ust. 2 w/w ustawy. Wskazał, że samo spełnienie warunków do przyznania prawa do emerytury nie powoduje automatycznie nabycia prawa, bowiem prawo to realizuje się dopiero w momencie wydania przez organ rentowy decyzji i w określonej w niej dacie. Niewątpliwie zaś B. W. uzyskała prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2011 roku na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 21 września 2011 roku. Nie sposób również przyjąć, że odwołująca posiada nadal prawo do renty rodzinnej po śmierci męża pozostającej w związku ze służbą wojskową, przyznanej decyzją z dnia 4 stycznia 1980 roku na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. z 1972 roku, Nr 53, poz. 341 ze zm.). Zatem w sytuacji odwołującej nie znajduje zastosowania przepis art. 31 w/w ustawy, który uniemożliwiał zawieszenie lub zmniejszenie renty rodzinnej po żołnierzu, którego śmierć pozostawała w związku ze służbą wojskową. Zdaniem Sądu I instancji na podstawie decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z dnia 23 października 1997 roku odwołująca utraciła prawo do renty rodzinnej, bowiem rentę przyznano wyłącznie córce A. W., która świadczenie to pobierała do dnia 30 września 2002 roku. W dacie wydania decyzji w/w organu rentowego z dnia 23 października 1997 roku odwołująca nie spełniała warunków do renty rodzinnej po mężu określonych w art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. B. W. w dniu 25 maja 2007 roku (tj. czasie obowiązywania ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin) złożyła w Wojskowym Biurze Emerytalnym nowy wniosek o przyznanie prawa do renty. Decyzją Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 27 czerwca 2007 roku przyznano odwołującej od dnia 1 maja 2007 roku wojskową rentę rodzinną w oparciu o przepisy w/w ustawy. W tym zaś stanie prawnym nie obowiązywał przepis w brzmieniu ustalonym art. 31 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. Tym samym do świadczenia przyznanego odwołującej znajdują zastosowanie przepisy dotyczące zawieszania i zmniejszania świadczenia w związku uzyskiwanymi przychodami. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., zaś jak w pkt II sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163 poz. 1349 ze zm.).

Na skutek apelacji B. W. od tego orzeczenia, Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 5 marca 2013 roku uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego za II instancję. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Sąd II instancji stwierdził, że wojskowa renta rodzinna przysługuje B. W. nieprzerwanie od daty jej przyznania na podstawie decyzji Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w K. z dnia 4 stycznia 1980 roku, wydanej pod rządami przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. z 1972 roku, Nr 53, poz. 341 ze zm.) - do dziś. Powyższe świadczenie było wypłacane odwołującej do 1997 roku, po czym bez wydania żadnej decyzji organ rentowy zaprzestał jego wypłacania, mimo że renta rodzinna nadal była należna - początkowo na podstawie przepisów w/w ustawy, a następnie na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, Nr 8, poz. 66 ze zm.). Natomiast od dnia 1 maja 2007 roku odwołująca ponownie pobierała wojskową rentę rodzinną na podstawie decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 27 czerwca 2007 roku. Sąd Apelacyjny uznał, że renta rodzinna wypłacana B. W. ponownie od 2007 roku jest świadczeniem przyznanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, nie zaś na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, przy czym, w ocenie Sądu Apelacyjnego, w przypadku odwołującej nie znajduje zastosowania przepis art. 31 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, umożliwiający otrzymywanie m.in. renty rodzinnej po zmarłym żołnierzu, którego śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową bez ograniczeń wynikających z osiągnięcia przychodów. Sąd II instancji przywołał również treść art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, stanowiącego, iż osobom, którym w dniu wejścia w

życie ustawy przysługują emerytury i renty na podstawie przepisów dotychczasowych, wysokość tych świadczeń ustala się na nowo z urzędu, według zasad określonych w ustawie, z tym że emerytury i renty, do których prawo ustalono na podstawie przepisów dotychczasowych, stają się emeryturami i rentami w rozumieniu ustawy. W oparciu o powyższe uregulowanie Sąd Apelacyjny stwierdził, że z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin m.in. wojskowe renty rodzinne przyznane na podstawie przepisów dotychczasowych stają się świadczeniami w rozumieniu nowej ustawy, do których znajdują zastosowanie przepisy powyższej ustawy, także w zakresie możliwości dokonywania potrąceń. Sąd II instancji wskazał, że Sąd Okręgowy nie rozważył, czy potrącenia wynikające z zaskarżonej decyzji zostały ustalone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Sąd Apelacyjny zwrócił również uwagę, że od dnia 4 listopada 2009 roku nastąpiła zmiana przepisu art. 40 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin na korzyść osób uprawnionych, gdyż od powyższej daty świadczenie może ulec zmniejszeniu na zasadach wynikających z powyższego przepisu, jednakże nie więcej niż o 25 % jego wysokości. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, brak było natomiast podstaw do zawieszania świadczenia z uwagi na osiąganie przychodu. Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien ustalić, czy zmniejszenie wysokości wojskowej renty rodzinnej, a w szczególności potrącenie, którego dokonano z należącego wyrównania za okres od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 31 października 2011 roku na podstawie zaskarżonej decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 2 listopada 2011 roku nastąpiło zgodnie z uregulowaniami ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, a mianowicie z art. 24 i art. 40 w/w ustawy. Z tych względów Sąd Apelacyjny jak w sentencji wyroku orzekł na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Okręgowy w Białymstoku po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 5 listopada 2015 roku zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że Wojskowe Biuro Emerytalne w B. nie jest uprawnione do: zmniejszenia wysokości wojskowej renty rodzinnej, do której uprawniona jest B. W. powyżej 25 % jej wysokości oraz do potrącenia z należącego B. W. wyrównania wojskowej renty rodzinnej za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 października 2011 roku kwoty 13.726,80 złotych na poczet nienależnie pobranego świadczenia (pkt I), oddalił odwołanie w pozostałej części (pkt II) oraz zasądził od Wojskowego Biura Emerytalnego w B. na rzecz B. W. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt III).

Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że w dniu 4 listopada 1979 roku zmarł mąż wnioskodawczyni F. W.. Orzeczeniem z dnia 16 listopada 1979 roku Rejonowa Wojskowa Komisja Lekarska w W. stwierdziła, że jego śmierć pozostawała w związku ze służbą wojskową. W dniu 7 grudnia 1979 roku B. W. złożyła wniosek o ustalenie uprawnień do wojskowej renty rodzinnej po zmarłym mężu. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie art. 24 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin wdowa miała prawo do renty rodzinnej jeżeli wychowywała co najmniej jedno z dzieci w wieku do lat 18, a jeśli dziecko uczęszczało do szkoły w wieku do 20 lat, albo sprawowała pieczę nad dzieckiem zaliczonym do I lub II grupy inwalidów, albo ukończyła 50 lat życia przed śmiercią żołnierza lub w ciągu 5 lat po jego śmierci. Decyzją z dnia 4 stycznia 1980 roku, wydaną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, Wojewódzki Sztab Wojskowy w K. przyznał wnioskodawczyni wojskową rentę rodzinną z tytułu opieki i wychowania córki A. W. - do dnia 31 października 1977 roku (tj. do ukończenia przez córkę 18 lat). Na podstawie powyższej decyzji świadczenie zostało przyznane również małoletniej wówczas A. W. (płatne do rąk matki) oraz W. W. - synowi zmarłego z pierwszego małżeństwa. Z uwagi na to, że śmierć F. W. pozostawała w związku ze służbą wojskową, B. W., stosownie do treści art. 31 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, mogła pracować i jednocześnie pobierać przyznaną jej rentę rodzinną w pełnej wysokości. Po przedłożeniu zaświadczenia o kontynuowaniu nauki przez A. W. prawo do renty rodzinnej wypłacanej odwołującej zostało przedłużone do ukończenia przez A. W. 20 lat, tj. do dnia 31 października 1997 roku. Natomiast z dniem 1 listopada 1997 roku B. W. (stosownie do treści w/w art. 24 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin) utraciła prawo do renty rodzinnej, zaś świadczenie od powyższej daty było wypłacane wyłącznie jej córce A. W..

Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, że warunki do przyznania renty rodzinnej B. W. nabyła ponownie z osiągnięciem wieku 50 lat, tj. z dniem 14 kwietnia 2000 roku (już w okresie obowiązywania ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy i ich rodzin) jednakże z ponownym wnioskiem o ustalenie prawa do wojskowej renty rodzinnej wystąpiła dopiero 25 maja 2007 roku. Organ rentowy decyzją z dnia 27 czerwca 2007 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy i ich rodzin przyznał odwołującej prawo do wojskowej renty rodzinnej od dnia 1 maja 2007 roku, tj. od miesiąca złożenia wniosku. Świadczenie zostało przyznane bezterminowo. W decyzji odwołująca została pouczona o obowiązku informowania (...) o podjęciu zatrudnienia, a także o wysokości osiąganego przychodu oraz o każdorazowej podwyżce wysokości przychodu i innych okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczenia albo ograniczenie ich wysokości. W związku z zatrudnieniem odwołującej i osiąganymi przychodami świadczenie podlegało zmniejszeniu w kolejnych latach. W dniu 28 marca 2011 roku do Wojskowego Biura Emerytalnego wpłynęło zaświadczenie o wysokości dochodu osiągniętego przez B. W. od dnia 4 stycznia 2010 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku z tytułu umowy zlecenia oraz z tytułu umowy o pracę w 2010 roku. W oparciu o powyższe zaświadczenia organ rentowy decyzją z dnia 28 marca 2011 roku dokonał rozliczenia wojskowej renty rodzinnej w związku przychodami za 2010 rok, wynoszącymi 82.120 złotych i powodującymi zmniejszenie świadczenia o 33.461,40 złotych. Powyższa decyzja wobec jej niezaskarżenia stała się prawomocna. Organ rentowy dwukrotnie wzywał B. W. do uregulowania kwoty 33.461,40 złotych. Pismem z dnia 21 kwietnia 2011 roku (...) przesłało odwołującej druk oświadczenia dotyczącego osiągania dodatkowych przychodów oraz zwróciło się o udzielenie informacji czy w związku z osiągnięciem wieku 60 lat ma ustalone prawo do świadczenia emerytalnego z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz z prośbą o nadesłanie kopii decyzji ZUS. Wobec braku odpowiedzi, organ rentowy zwrócił się do pracodawcy odwołującej o nadesłanie informacji o wysokości osiąganego miesięcznego przychodu. W oparciu o nadesłane zaświadczenie organ rentowy ustalił, że średnie miesięczne wynagrodzenie brutto odwołującej wynosi 7.280 złotych i przekracza kwotę 4.506,30 złotych - tj. 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszony przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Na tej podstawie w dniu 26 maja 2011 roku organ rentowy wydał decyzję zawieszającą od 1 czerwca 2011 roku wypłatę wojskowej renty rodzinnej. Również przedmiotowa decyzja nie została zaskarżona przez odwołującą i jest prawomocna. Pismem z dnia 28 września 2011 roku wnioskodawczyni poinformowała organ rentowy, że od dnia 1 lipca 2011 roku została jej przyznana emerytura. W związku tym, aktualnie zaskarżoną decyzją z dnia 2 listopada 2011 roku (...) wznowiło wnioskodawczyni wypłatę wojskowej renty rodzinnej począwszy od dnia 1 lipca 2011 roku. Z uwagi na to, że wypłatę świadczenia podjęto od dnia 1 listopada 2011 roku organ rentowy naliczył wyrównanie za okres od 1 lipca 2011 roku do dnia 31 października 2011 roku w wysokości 13.726,80 złotych, a następnie kwotę tę zaliczył na poczet zadłużenia w kwocie 33.461,40 złotych - wynikającego z decyzji z dnia 28 marca 2011 roku. Natomiast od dnia 1 listopada 2011 roku pozostała część nienależnie pobranego świadczenia miała podlegać potrąceniu w ratach, z bieżącego świadczenia - w wysokości 50 % świadczenia brutto.

Przechodząc do rozważań prawnych nad poczynionymi ustaleniami faktycznymi Sąd I instancji podkreślił, że zgodnie z treścią art. 386 § 6 k.p.c. w przypadku uchylecia wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Związanie, o jakim mowa w przywołanym przepisie oznacza zakaz formułowania ocen prawnych sprzecznych z wyrażonymi wcześniej w uzasadnieniu orzeczenia sądu II instancji.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku uchylając wyrok Sądu I instancji wskazał, że istotą sprawy była ocena tego czy potrącenia wynikające z zaskarżonej decyzji zostały ustalone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, której to oceny Sąd I instancji rozpoznając sprawę po raz pierwszy nie dokonał. Z tego względu Sąd odwoławczy polecił Sądowi Okręgowemu dokonanie stosownych ustaleń. Sąd I instancji podkreślił, że Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu swojego wyroku dokonał wiążącej w niniejszym postępowaniu oceny prawnej wskazując, że wojskowa renta rodzinna wypłacana B. W. ponownie od 2007 roku jest świadczeniem przyznanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, nie zaś na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu

emerytalnym żołnierzom zawodowym oraz ich rodzin. Stwierdził, że wiążące dla Sądu Okręgowego było także ustalenie Sądu Apelacyjnego, że w przypadku odwołującej nie znajduje zastosowania przepis art. 31 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzom zawodowym i ich rodzin umożliwiające otrzymywanie m.in. renty rodzinnej po zmarłym żołnierzu, którego śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową bez ograniczeń wynikających z osiągnięcia przychodów - stosownie do treści art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzom zawodowym oraz ich rodzin osobom. Sąd Apelacyjny stwierdził, że w oparciu o powyższe uregulowanie z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzom zawodowym oraz ich rodzin m.in. wojskowe renty rodzinne przyznane na podstawie przepisów dotychczasowych stają się świadczeniami w rozumieniu nowej ustawy, do których znajdują zastosowanie przepisy powyższej ustawy, także w zakresie możliwości dokonywania potrąceń.

Sąd Okręgowy wskazał, że związany był także oceną prawną Sądu Apelacyjnego odnośnie tego, że w niniejszej sprawie zastosowanie ma zmieniony z dniem 4 listopada 2009 roku przepis art. 40 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzom zawodowym oraz ich rodzin, zgodnie z którym od powyższej daty świadczenie może ulec zmniejszeniu na zasadach wynikających z powyższego przepisu nie więcej niż o 25 %, jego wysokości i że w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do zawieszania świadczenia z uwagi na osiągnięcie przychodu.

Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę ponownie zobowiązany był rozpoznać sprawę B. W. przez pryzmat w/w oceny prawnej. Wskazał, że ocena ta ograniczyła go do ustalenia, czy zmniejszenie wysokości wojskowej renty rodzinnej, a w szczególności potrącenie, którego dokonano z należącego wyrównania za okres od 1 lipca 2011 roku do 31 października 2011 roku na podstawie zaskarżonej decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 2 listopada 2011 roku nastąpiło zgodnie z art. 24 i art. 40 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzom zawodowym oraz ich rodzin.

W celu wyjaśnienia istoty sprawy, stosownie do wskazań zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłej sądowej z zakresu księgowości. Biegła stwierdziła, że art. 40 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzom zawodowym oraz ich rodzin nie dotyczy wojskowej renty rodzinnej, a więc nie ma zastosowania w odniesieniu do wnioskodawczyni. Zauważyła również, że Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wskazał sposób zmniejszenia renty inwalidzkiej, a nie rodzinnej, podczas gdy zmniejszenie wysokości wojskowej renty rodzinnej, a w szczególności potrącenie z należącego jej wyrównania, a także z bieżącej wypłaty świadczenia, jest zgodne z zasadami wynikającymi z ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do których odsyła art. 11 o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzom zawodowym oraz ich rodzin. W opinii uzupełniającej biegła wskazała, że przy przyjęciu, iż art. 40 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzom zawodowym ich rodzin odnosi się nie tylko do emerytur i rent inwalidzkich, ale także do rent rodzinnych – to zmniejszenie renty rodzinnej wnioskodawczyni w 2010 roku (zgodnie z wytycznymi z tego przepisu) wynosiłoby w styczniu i lutym 2010 roku po 397,05 złotych, albowiem kwota przychodu w miesiącach styczeń i luty 2010 roku przekroczyła 70% miesięcznego przeciętnego wynagrodzenia, ale nie więcej niż 130% tej kwoty. Natomiast od marca do grudnia 2010 roku (łącznie) zmniejszenie renty rodzinnej mogło nastąpić po 832,13 złotych, gdyż kwoty przychodów przekroczyły kwotę graniczną 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, a więc kwota świadczenia mogła ulec zmniejszeniu o 25% jej wysokości. Podsumowując biegła wskazała, że w skali roku dopuszczalne byłoby potrącenie na poziomie 9.912,06 złotych, przy czym rozliczenie miesięczne jest korzystniejsze, bowiem kwota nadpłaty w takim wypadku wynosi 9.115,40 złotych. Sąd I instancji stwierdził zatem, że wyliczenie biegłej – które w całości podzielił - nie pozostawia wątpliwości, iż zmniejszenie wysokości wojskowej renty rodzinnej, a w szczególności potrącenie, którego dokonano z należącego wyrównania za okres od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 31 października 2011 roku w kwocie 13.726,80 złotych na podstawie zaskarżonej decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 2 listopada 2011 roku nastąpiło niezgodnie z art. 24 i art. 40 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzom zawodowym oraz ich rodzin. Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł co do istoty sprawy stwierdzając, że Wojskowe Biuro Emerytalne w B. nie jest uprawnione do zmniejszenia wysokości wojskowej renty rodzinnej do której uprawniona jest B. W. powyżej 25% jej wysokości, jak również nie jest uprawnione do potrącenia z należącego odwołującej wyrównania wojskowej renty rodzinnej za okres od dnia 1 lipca 2011 roku do

dnia 31 października 2011 roku kwoty 13.726,80 złotych na poczet nienależnie pobranego świadczenia (pkt I sentencji wyroku). W pozostałym zakresie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd I instancji oddalił odwołanie, wskazując, że zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza przedmiot decyzji organu rentowego i żądanie zgłoszone w odwołaniu do sądu. Natomiast przedmiotowa decyzja regulowała zasadniczo trzy kwestie, tj.: podejmowała wypłatę renty rodzinnej; wskazywała, że wyrównanie za okres od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 31 października 2011 roku nie zostanie wypłacone, tylko zaliczone na poczet nienależnie pobranego świadczenia; stanowiła również o tym, że w dalszej kolejności na poczet nienależnie pobranego świadczenia będą dokonywane potrącenia z bieżących świadczeń w ratach w wysokości po 50% przysługującego świadczenia. Tylko więc w przedmiocie tych trzech kwestii Sąd mógł orzec w niniejszym postępowaniu. W pozostałym zakresie żądania wnioskodawczyni (o odsetki, o zasądzenie od organu rentowego kwoty 24.963,90 złotych tytułem nadpłaty świadczenia za 2010 rok oraz o stwierdzenie, że organ rentowy nie był uprawniony do zawieszenia wypłaty świadczenia) podlegały oddaleniu, albowiem nie były objęte przedmiotem zaskarżonej decyzji (pkt II sentencji wyroku). O kosztach zastępstwa procesowego Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 oraz § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461) – pkt III sentencji wyroku.

Wojskowe Biuro Emerytalne w B. zaskarżyło powyższy wyrok w części pkt I i III zarzucając mu naruszenie:

- przepisów prawa materialnego:

1. art. 40 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin poprzez jego zastosowanie w sprawie, tj. uznanie przez Sąd, iż w stosunku do odwołującej uprawnionej do renty rodzinnej po zmarłym mężu, która równocześnie osiągnęła dodatkowe przychody z tytułu zarobkowania, przy rozliczeniu świadczenia ma zastosowanie w/w art. w sytuacji, gdy z literalnego brzmienia w/w przepisu wynika, iż dotyczy on sposobu rozliczania dodatkowego przychodu osób, które są uprawnione do emerytury lub rent inwalidzkich,

2. art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin poprzez jego zastosowanie w niniejszej sprawie, tj. uznanie przez Sąd, iż w stosunku do odwołującej, która jest uprawniona do renty rodzinnej przy zawieszeniu lub zmniejszeniu świadczenia nie stosuje się przewidzianego w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS zawieszenia lub zmniejszenia świadczenia w razie osiągnięcia dodatkowego przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy w/w przepisu nie można zastosować, ponieważ z akt sprawy wynika, iż śmierć męża odwołującej pozostawała w związku ze służbą, ale nie była następstwem czynu karnego dlatego też przepis ten nie ma zastosowania do odwołującej,

3. art. 104 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie jako podstawy rozstrzygnięcia w stosunku do odwołującej art. 24 i 40 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin,

- przepisów prawa procesowego:

1. sprzeczność ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego zebranego w sprawie poprzez uznanie przez Sąd, iż odwołująca jest uprawniona do renty rodzinnej nieprzerwanie do dziś na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin oraz że świadczenie to zostało przyznane decyzją Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w K. z dnia 4 stycznia 1980 roku w sytuacji, gdy z akt sprawy wynika, iż organ ten przyznał odwołującej rentę rodzinną na podstawie art. 24 w/w ustawy z tytułu opieki i wychowania córki A. do lat 18, tj. do dnia 31 października 1995 roku,

2. art. 386 § 6 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. polegającym na błędnym oparciu zaskarżonego wyroku z dnia 5 listopada 2015 roku na mocy wiążącej wcześniejszego wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 marca 2013 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 945/12 w sytuacji, gdy błędna ocena prawna ustalonego w tym postępowaniu

stanu faktycznego przez Sąd Apelacyjny doprowadziła do wydania przez Sąd Okręgowy orzeczenia niezgodnego z obowiązującymi przepisami prawa.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący organ rentowy domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w całości i oddalenia odwołania od decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w B., ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Niniejsza sprawa dotyczyła oceny prawidłowości decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w B. z dnia 2 listopada 2011 roku o podjęciu wypłaty renty rodzinnej należnej odwołującej. Od tej bowiem decyzji odwołanie złożyła B. W. i w tym zakresie procedował Sąd Okręgowy. Sporna decyzja ustalała wysokość renty rodzinnej należnej odwołującej jak i określała kwotę wyrównania wojskowej renty rodzinnej odwołującej od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 31 października 2011 roku oraz informowała

o potrąceniach, jakie będą dokonywane co miesiąc z należnego odwołującej świadczenia. Ogólna kwota potrąceń w wysokości 33.461,40 złotych wynika z decyzji z dnia 28 marca 2011 roku o rocznym rozliczeniu renty rodzinnej w związku z osiągnięciem w 2010 roku przychodem. Zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja ma ścisły związek z decyzją z dnia 28 marca 2011 roku, od której odwołująca nie składała odwołania. Z akt Wojskowego Biura Emerytalnego wynika, że decyzja z dnia 28 marca 2011 roku została wysłana na adres, pod którym odwołująca nie zamieszkiwała. Stąd B. W. faktycznie nie miała możliwości zapoznania się z tą decyzją.

Jako że Sąd jest zobowiązany do wszechstronnego rozstrzygnięcia sprawy należało ustalić, czy wskazana w zaskarżonej decyzji kwota potrąceń została wyliczona w sposób prawidłowy, zarówno pod względem zgodności z prawem i matematycznych wyliczeń. Sąd Apelacyjny uchylając wyrok i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania zlecił Sądowi I instancji ustalenie, czy zmniejszenie wysokości renty rodzinnej, a w szczególności potrącenia nastąpiły zgodnie z ustawą z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (art. 24, art. 40 ustawy). Sąd Apelacyjny błędnie jednak wskazał w pisemnych motywach rozstrzygnięcia art. 40 tej ustawy, który mówi o ograniczeniu w zmniejszeniu świadczeń, tj. nie więcej niż o 25 % wysokości emerytury lub renty inwalidzkiej. Przepis ten ma bowiem zastosowanie do osób otrzymujących emerytury lub renty inwalidzkie przyznane na podstawie przepisów tej ustawy. Nie ma natomiast zastosowania do rent rodzinnych, które są innymi świadczeniami niż renty inwalidzkie.

Renty inwalidzkie należą się ubezpieczonym z powodu utraty zdrowia, zdolności do służby. Natomiast renty rodzinne są świadczeniami przysługującymi osobom bliskim żołnierzy szczegółowo wymienionym w art. 23 i 24 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w zw. z art. 65 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych po ich śmierci i stanowią zabezpieczenie finansowe osób bliskich zmarłego, wskutek utraty żywiciela. Należy podkreślić, że odwołująca miała przyznaną rentę rodzinną po zmarłym mężu F. W. decyzją z dnia 4 stycznia 1980 roku na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. Z akt rentowych wynika, że orzeczeniem Rejonowej Wojskowej Komisji Lekarskiej w W. ustalono, że śmierć męża wnioskodawczyni nastąpiła wskutek schorzeń pozostających w związku ze służbą wojskową.

Pod rządem obowiązującego wskazanej ustawy obowiązywał przepis art. 32 ustawy, który stanowił, iż tylko w przypadku otrzymywania przez osoby uprawnione renty rodzinnej po żołnierzu, którego śmierć nie pozostawała w związku ze służbą wojskową świadczenie ulegało zmniejszeniu na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin na czas osiągnięcia zarobków z tytułu zatrudnienia. Zatem renta rodzinna odwołującej z mocy obowiązujących wówczas przepisów prawa nie ulegała zawieszeniu ani zmniejszeniu. Taka sytuacja miała miejsce do dnia 25 lutego 1994 roku, tj. do wejścia w życie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, które to spowodowało utratę mocy obowiązującej

poprzednio obowiązującego aktu prawnego z 1972 roku. Art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin stanowi, że osobom, którym w dniu wejścia w życie ustawy przysługują emerytury i renty na podstawie przepisów dotychczasowych, wysokość tych świadczeń ustala się na nowo z urzędu, według zasad określonych w ustawie, z tym, że emerytury i renty, do których prawo ustalono na podstawie przepisów dotychczasowych, stają się emeryturami i rentami w rozumieniu ustawy. Ustawa z dnia 10 grudnia 1993 roku nie zawiera przepisów takiej samej lub podobnej treści jak art. 32 poprzednio obowiązującej ustawy, tj. ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku. Sytuacja osób otrzymujących rentę rodzinną nie została więc uregulowana tak korzystnie pod względem zawieszalności, czy zmniejszalności wypłaty świadczeń, jak poprzednio, tj. do 1994 roku. Art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin stanowi, że renta rodzinna przysługuje na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z tym że jeżeli śmierć żołnierza pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego, przy wypłacaniu renty rodzinnej nie stosuje się przewidzianego w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zawieszania lub zmniejszania tego świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. W tym wypadku renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia. Z unormowania powyższego należy wnioskować, że w przypadku wszystkich osób uprawnionych do rent rodzinnych po zmarłych żołnierzach (za wyjątkiem tych żołnierzy, których śmierć pozostawała w związku ze służbą i była następstwem czynu karalnego) należy stosować przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dotyczące zawieszania lub zmniejszania tego świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Przepis art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin nie znajduje zatem zastosowania do odwołującej, która otrzymuje rentę rodzinną po mężu, żołnierzu który zmarł wskutek okoliczności mających związek ze służbą wojskową jednakże nie wskutek czynu karalnego.

Z akt rentowych wynika, że w 2010 roku odwołująca uzyskiwała przychody ze stosunku pracy. B. W. w decyzjach Wojskowego Biura Emerytalnego była informowana o obowiązku zgłaszania danych o wysokościach osiągniętego przychodu wojskowemu organowi rentowemu, (dowód: np. pkt 11 decyzji z dnia 27 czerwca 2007 roku oraz o tym, że osiągnięcie przychodu w wysokości przekraczającej 70% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS, nie więcej jednak niż 130% tej kwoty powoduje zmniejszenie świadczenia, zaś w razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia prawo do renty rodzinnej ulega zwieszeniu (pkt 13 pouczenia). Powyższe pouczenie było zbieżne z treścią art. 104-105 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Należy też podkreślić, że do dnia 30 czerwca 2011 roku do odwołującej nie miał zastosowania przepis art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi, że przepis art. 103 ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy osiągnęli wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3, z zastrzeżeniem art. 103a. Prawo do emerytury zostało bowiem przyznane B. W. decyzją (...) Oddział w B. z dnia 21 września 2011 roku, poczynając od dnia 1 lipca 2011 roku. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu II instancji, były podstawy do żądania od odwołującej zwrotu kwot nienależnie pobranej renty rodzinnej na mocy art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, zgodnie z którym osoby, które pobierały świadczenia pieniężne pomimo istnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo ograniczenie ich wysokości, są obowiązane do zwrotu nienależnych im świadczeń, jeżeli były pouczone w formie pisemnej przez organ emerytalny o obowiązku zawiadomienia o tych okolicznościach.

Sąd I instancji słusznie dopuścił dowód z opinii biegłej księgowej celem wyliczenia kwot, o które powinna być pomniejszona renta rodzinna odwołującej. Z opinii biegłej sporządzonej na podstawie przychodów osiągniętych przez odwołującą i wysokości renty rodzinnej oraz przepisów art. 104 i 105 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że kwota nadpłaty renty rodzinnej za sporny okres wynosi 34.079,30 złotych, zaś kwota pozostająca do zwrotu przez B. W. jest równa 33.461,40 złotych. Zawarte w zaskarżonej decyzji rozstrzygnięcie o potrącaniu kwot ze świadczeń pieniężnych przysługujących odwołującej ma oparcie w

przepisach art. 49 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w zw. z art. 139-141 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zatem Sąd Okręgowy dokonał trafnych ustaleń faktycznych w sprawie i ocenę prawną poczynił z uwzględnieniem wskazówek wynikających z art. 386 § 6 k.p.c.

Z art. 386 § 6 k.p.c. wynika, iż wskazania prawne co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku wiążą zarówno Sąd I, jak i Sąd II instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy, to jednakże zastosowanie w niniejszej sprawie przepisu art. 40 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin spowodowałoby, iż wydany wyrok byłby niezgodny z obowiązującym prawem, tj. z w/w ustawą z dnia 10 grudnia 1993 roku jak również byłby sprzeczny z konstytucyjną zasadą równości. Zastosowanie bowiem w niniejszej sprawie do odwołującej art. 40 tej ustawy spowodowałoby nieuzasadnione uprzywilejowanie jej w porównaniu do innych ubezpieczonych znajdujących się w takiej samej sytuacji (tj. osób otrzymujących rentę rodzinną po zmarłym żołnierzu).

Zatem słuszne są zawarte w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art. 40 i art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz art. 104 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

Jak w pkt II sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz art. 102 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 ze zm.) zasądając od B. W. na rzecz wojskowego organu emerytalnego kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za I instancję oraz 120 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję. W ocenie Sądu II instancji pomimo tego, iż sprawa była dwukrotnie rozpoznawana przez Sąd I instancji i II instancji na skutek uchylenia wyroku Sądu Okręgowego przez Sąd Apelacyjny zasadne było przyznanie kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje w kwocie 180 złotych. Postępowanie toczące się przed Sądem Okręgowym i Apelacyjnym ponownie rozpoznającym sprawę stanowi kontynuację poprzedniego postępowania, które toczyło się przed tym Sądem przed uchyleniem wyroku. Takie rozstrzygnięcie w przedmiocie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego zgodne jest ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w postanowieniu z dnia 13 czerwca 2012 roku w sprawie o sygn. akt II CZ 40/12, lex numer 1231319).